

2 ล้านครัวเรือนไทยเปราะบางจากปัญหานี้หนัก เสี่ยงใช้เวลาเกินทศวรรษในการหลุดพ้น

4 พฤศจิกายน 2022

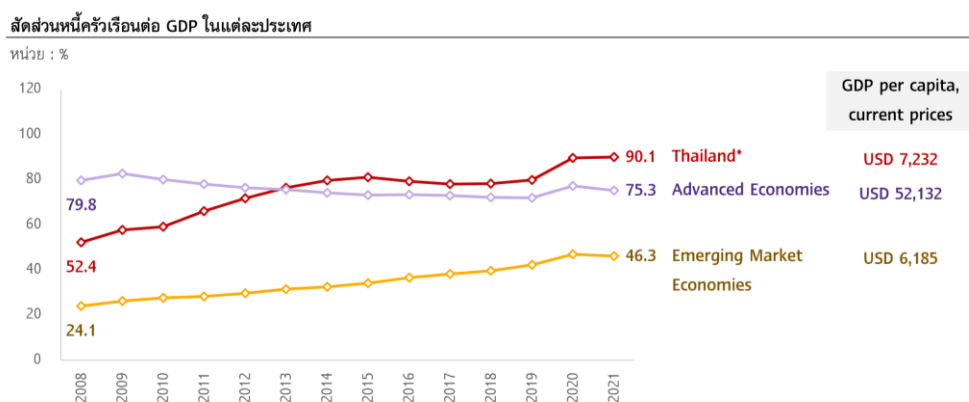
2 ล้านครัวเรือนไทยเปราะบางจากปัญหานี้หนัก เสี่ยงใช้เวลาเกินทศวรรษในการหลุดพ้น

KEY SUMMARY

- ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันที่สัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยต่อ GDP ยังสูง ส่งผลทำให้ครัวเรือนไทยจำนวนมากยังคงมีความเปราะบางจากปัญหานี้สูง EIC ประเมินความเปราะบางทางการเงินของไทยในระดับครัวเรือนด้วย Machine learning พบว่า “ครัวเรือนเปราะบาง” หรือ ครัวเรือนที่มีปัญหานี้สูงเมื่อเทียบกับรายได้และทรัพย์สิน มีจำนวนถึง 2.1 ล้านครัวเรือน เพิ่มขึ้นจาก 1.7 ล้านครัวเรือนในช่วงก่อนวิกฤตโควิดปี 2019 คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นถึง 24% ทั้งนี้ส่วนใหญ่ของครัวเรือนเปราะบางเป็นกลุ่มชนชั้นกลาง คือมีรายได้สูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่กลับมีความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ โดยจากการศึกษาพบว่า การเป็นครัวเรือนเปราะบางทำให้มีโอกาสประสบปัญหา รายได้ไม่พอใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากกว่า 30%
- จากแนวโน้มรายได้ที่เติบโตช้าและปัญหานี้เดิมสูง EIC ประเมินว่า ครัวเรือนอาจต้องใช้เวลาถึง 13 ปีโดยเฉลี่ยในการแก้ไขปัญหาค่าความเปราะบาง โดยพบว่าบางครัวเรือนมีความเสี่ยงที่จะหลุดพ้นจากปัญหาได้ยากกว่าปกติ จากการพิจารณา 3 ข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ การไม่มีเงินเหลือเก็บ การขอสินเชื่อใหม่ได้ยาก หรือการเป็นครัวเรือนสูงอายุที่อาจมีข้อจำกัดทั้งด้านระยะเวลาและความสามารถในการหารายได้ นอกจากนี้ ปัญหาค่าครองชีพเร่งตัวและแนวโน้มดอกเบี้ยขาขึ้น ก็จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความเปราะบางสูงขึ้นจากแนวโน้มการก่อหนี้เพิ่ม ส่งผลทำให้ความเสียด้านหนี้เสียของบูร์โกยังคงมีความน่ากังวล
- การแก้ไขปัญหาค่าความเปราะบางทางการเงินเป็นประเด็นระยะยาวที่จำเป็นต้องใช้หลายเครื่องมือประกอบกัน ทั้งการปรับโครงสร้างหนี้ให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระ การลดอุปสรรคต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบ และการเพิ่มศักยภาพในการหารายได้ อย่างไรก็ตาม EIC มองว่าการป้องกันปัญหาเป็นเรื่องที่สำคัญไม่แพ้กัน ครัวเรือนต้องหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่ความเปราะบาง ซึ่งต้องใช้เวลาในการแก้ไขและยังเสี่ยงนำไปสู่ปัญหาด้านการใช้จ่ายตามมา โดยการป้องกันอาจทำได้หลายวิธี ทั้งการสะสมสภาพคล่อง การทำประกันเพื่อลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ไม่คาดฝันที่จะสร้างผลกระทบต่อสถานะทางการเงิน ไปจนถึงการวางแผนการก่อหนี้ให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มิติความเปราะบางทางการเงินของภาคครัวเรือนเป็นประเด็นทางเศรษฐกิจของไทยที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการที่ครัวเรือนไทยมีการสะสมหนี้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ขณะที่รายได้ไม่สามารถเติบโตได้ในอัตราเดียวกัน ส่งผลให้เกิดการเสียสมดุลทางการเงิน โดยสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยเพิ่มขึ้นจาก 52.4% ในปี 2008 เป็น 90.1% ณ สิ้นปี 2021 หากเทียบกับสัดส่วนของต่างประเทศจะพบว่า ไทยมีแนวโน้มการเติบโตของหนี้ต่อรายได้ที่รวดเร็ว โดยเฉพาะในช่วงปี 2008-2014 และในช่วงหลังเกิดวิกฤตโควิด ส่งผลทำให้ไทยมีสัดส่วนหนี้ต่อ GDP สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศพัฒนาแล้วอย่างชัดเจน แม้ว่ารายได้ต่อประชากรของไทยจะต่ำกว่ามากก็ตาม (รูปที่ 1) ทั้งนี้ สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยล่าสุดในช่วงครึ่งแรกของปีนี้อยู่ที่ระดับ 88.2% EIC ประเมินว่าสัดส่วนจะปรับลดลงอย่างช้า ๆ โดยคาดว่าจะอยู่ในช่วง 86-87% ต่อ GDP ณ สิ้นปี 2022 ซึ่งยังถือเป็นระดับที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ใกล้เคียงกัน

รูปที่ 1 : หนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทย เทียบกับประเทศอื่น ๆ

หมายเหตุ : * สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยเป็นข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย ขณะที่สัดส่วนของประเทศอื่นเป็นข้อมูลจาก Bank of International Settlement (BIS)

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย BIS และ World Bank

แม้ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่าไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาหนี้ครัวเรือนสูงเมื่อเทียบกับนานาประเทศ แต่ในรายครัวเรือนกลับไม่ได้มีนิยามที่แน่ชัดในการระบุว่าครัวเรือนใด ต้องมีหนี้เท่าไร หรือ รายได้ ณ ระดับไหน จึงจะถูกจัดเป็นครัวเรือนที่มีความเปราะบางทางการเงิน (Financial vulnerability) ในงานศึกษานี้ EIC ใช้วิธี Machine learning ในการระบุและแบ่งแยก “ครัวเรือนเปราะบาง” ตามวิธีการศึกษาในต่างประเทศ และวิเคราะห์ถึงโอกาสในการเกิดปัญหาด้านการใช้จ่ายของครัวเรือนกลุ่มนี้ รวมถึงทำการประเมินถึงระยะเวลาและอุปสรรคในการฟื้นตัว เพื่อนำไปสู่นัยในการแก้ไขและป้องกันความเปราะบางต่อไป

แบ่งกลุ่มครัวเรือนไทยตามความเปราะบางด้วย Machine learning

ในการแบ่งกลุ่มครัวเรือน (clustering) นั้น EIC อ้างอิงวิธีการจาก Azzopardi, D., et al. (2019)¹ ซึ่งใช้วิธี Machine learning ในการแบ่งกลุ่มครัวเรือนในสหรัฐฯ ตามเงื่อนไขความเปราะบางทางการเงิน นำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูลของไทย คือข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยใช้ข้อมูลช่วงปี 2013-2021²

¹ Azzopardi, D., et al. (2019), "Assessing Household Financial Vulnerability: Empirical evidence from the U.S. using machine learning", in OECD Economic Survey of the United States: Key Research Findings, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/75c63aa1-en>.

² สำนักงานสถิติแห่งชาติทำการสำรวจทุก 2 ปี โดยข้อมูลทางการเงินที่สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีดังกล่าวได้จะเริ่มตั้งแต่ปี 2013

การแบ่งกลุ่มครัวเรือนในที่นี่จะทำด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การหาจำนวนกลุ่มที่เหมาะสมด้วยวิธี Elbow method³ และ ขั้นตอนที่ 2 การแบ่งกลุ่มตามจำนวนที่หาได้ในขั้นก่อนหน้าด้วยวิธี K-means Clustering โดยใช้ข้อมูลล่าสุดคือปี 2021 เป็นปีฐานในการแบ่งกลุ่ม

เกณฑ์ความเปราะบางที่นำมาใช้ในการแบ่งกลุ่มนั้นจะประกอบไปด้วย 4 เงื่อนไขด้วยกัน ได้แก่ (1) รายได้ (2) อัตราส่วนหนี้ต่อสินทรัพย์ (Leverage ratio) (3) ภาระการชำระหนี้ต่อรายได้ (Debt-Service Ratio : DSR) และ (4) อัตราส่วนหนี้ต่อรายได้ทั้งปี ทั้งนี้ 3 เงื่อนไขแรกถูกใช้ใน Azzopardi, D., et al. (2019) ขณะที่ในเกณฑ์ที่ 4 ได้ถูกเพิ่มเข้ามาในการพิจารณาในงานศึกษานี้ เพื่อให้สามารถทำการแบ่งกลุ่มครัวเรือนไทยได้ดีขึ้น เนื่องจากข้อมูลสินทรัพย์อาจมีความคลาดเคลื่อนของมูลค่าในบางกรณีเพราะเป็นการประเมินด้วยตนเอง (ข้อมูลมาจากแบบสอบถาม) อีกเหตุผลหนึ่งที่สำคัญคือ ในช่วงปี 2020-21 สถาบันการเงินต่าง ๆ มีการพักชำระหนี้เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้บางส่วนในช่วงวิกฤตโควิดที่อาจทำให้ DSR ต่ำลงเป็นการชั่วคราว ซึ่งอาจไม่ได้สะท้อนปัญหาหนี้ที่แท้จริงได้ดีเท่าที่ควร

ในการพิจารณาเกณฑ์ดังกล่าว ได้มีการกำหนดค่าสูงสุดของอัตราส่วนหนี้ต่อสินทรัพย์ และ DSR ให้ไม่เกิน 200% และกำหนดอัตราส่วนหนี้ต่อรายได้ให้ไม่เกิน 5 เท่าของรายได้ทั้งปี เพื่อขจัดข้อมูลแปลกแยก (Outliers) ที่จะทำให้การแบ่งกลุ่มข้อมูลด้วย K-means มีความคลาดเคลื่อนได้

ผลการแบ่งกลุ่มจากวิธีและเงื่อนไขข้างต้น สามารถแบ่งกลุ่มครัวเรือนไทยในปี 2021 ออกมาได้ทั้งหมด 6 กลุ่ม⁴ ซึ่งมีค่าสถิติเบื้องต้นของครัวเรือนตัวอย่างเป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ค่าสถิติเบื้องต้นของข้อมูลครัวเรือนตัวอย่างในปี 2021 ตามการแบ่งกลุ่มด้วย Elbow Method และ K-Means

กลุ่ม	จำนวนครัวเรือน	สัดส่วนครัวเรือน (weighted)	รายได้ (บาท/เดือน)			อัตราส่วนหนี้ต่อสินทรัพย์ (%)			ภาระการชำระหนี้ต่อรายได้ (%)			อัตราส่วนหนี้ต่อรายได้ (%)		
			P10	Median	P90	P10	Median	P90	P10	Median	P90	P10	Median	P90
1	8,236,630	36.6%	14,092	20,078	30,299	0.0%	0.0%	13.1%	0.0%	0.0%	14.9%	0.0%	0.0%	29.6%
2	668,866	3.0%	6,177	19,489	61,358	19.2%	58.0%	154.6%	15.5%	43.8%	120.3%	350.9%	471.0%	500.0%
3	1,436,666	6.4%	12,939	34,380	76,950	15.4%	44.3%	100.0%	10.8%	29.5%	59.6%	163.4%	223.1%	306.3%
4	4,000,050	17.8%	36,894	50,854	104,467	0.0%	3.5%	34.5%	0.0%	4.8%	27.2%	0.0%	10.8%	80.6%
5	5,727,062	25.5%	5,042	8,970	12,088	0.0%	0.0%	6.2%	0.0%	0.0%	15.4%	0.0%	0.0%	32.1%
6	2,404,221	10.7%	10,154	20,006	34,682	7.2%	26.4%	156.6%	3.1%	21.6%	50.9%	55.0%	103.1%	156.8%

หมายเหตุ : *P10 หมายถึง Percentile ที่ 10 / P90 หมายถึง Percentile ที่ 90

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

³ Elbow Method เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการหาจำนวนกลุ่มที่เหมาะสม ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มในการแบ่งชุดข้อมูลที่จะทำให้ระยะห่างจากจุดข้อมูลหนึ่ง ๆ ไปถึงใจกลางของกลุ่มข้อมูล (Centroids) ที่ใกล้ที่สุด รวมแล้วน้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็ทำให้ระยะห่างระหว่าง Centroids ใกล้กันมากที่สุด ทั้งนี้ EIC เลือกใช้วิธีนี้เนื่องจากเปรียบเทียบแล้วให้ผลลัพธ์ที่เหมาะสมกว่าวิธี HAC ที่ใช้ใน Azzopardi, D., et al. (2019) สำหรับข้อมูลของไทย

⁴ เกณฑ์การแบ่งกลุ่มครัวเรือนสำหรับปี 2021 จะถูกนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มครัวเรือนในปี 2013-19 ตามแนวทางการศึกษาของ Azzopardi, D., et al. (2019) เพื่อให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของจำนวนและสัดส่วนของแต่ละกลุ่มในแต่ละปี

ลักษณะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนแต่ละกลุ่มมีดังต่อไปนี้

- **กลุ่มที่ 1** กลุ่มครัวเรือนรายได้ปานกลาง (ค่ากลางรายได้ที่ 2.0 หมื่นบาทต่อเดือน) มีหนี้้น้อยหรือไม่มีหนี้ครัวเรือนกลุ่มนี้คิดเป็น 36.6% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
- **กลุ่มที่ 2** กลุ่มครัวเรือนรายได้ปานกลาง (ค่ากลางรายได้ที่ 1.9 หมื่นบาทต่อเดือน) ที่มีระดับหนี้สูงมากทั้งเมื่อเทียบกับรายได้และสินทรัพย์ ครัวเรือนกลุ่มนี้คิดเป็น 3.0% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
- **กลุ่มที่ 3** ครัวเรือนกลุ่มนี้คล้ายกับกลุ่มที่ 2 คือมีหนี้อยู่ในระดับที่สูงเมื่อเทียบกับทั้งรายได้และสินทรัพย์ แต่รายได้ของครัวเรือนกลุ่มนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่ากลางรายได้ที่ 3.4 หมื่นบาทต่อเดือนโดยเฉลี่ย) ครัวเรือนกลุ่มนี้คิดเป็น 6.4% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
- **กลุ่มที่ 4** กลุ่มครัวเรือนรายได้สูง (ค่ากลางรายได้ที่ 5.1 หมื่นบาทต่อเดือน) ที่มีหนี้อยู่ในระดับต่ำ ครัวเรือนกลุ่มนี้คิดเป็น 17.8% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
- **กลุ่มที่ 5** กลุ่มครัวเรือนรายได้น้อย (ค่ากลางรายได้ที่ 8.9 พันบาทต่อเดือน) คิดเป็น 25.5% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด มีหนี้้น้อยหรือไม่มีหนี้ซึ่งอาจสะท้อนการมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อของครัวเรือนบางส่วน
- **กลุ่มที่ 6** กลุ่มครัวเรือนรายได้ปานกลาง (ค่ากลางรายได้ที่ 2.0 หมื่นบาทต่อเดือน) ที่มีหนี้ในระดับค่าเฉลี่ยของครัวเรือนที่มีหนี้ทั้งหมด ครัวเรือนกลุ่มนี้คิดเป็น 10.7% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

จากลักษณะของครัวเรือนทั้ง 6 กลุ่มที่ Machine learning ได้แบ่งมานั้น EIC วิเคราะห์ว่า **ครัวเรือนกลุ่มที่ 2 และ 3 ถือเป็นครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง** **เนื่องด้วยแม้จะมีรายได้เกินค่าเฉลี่ย แต่ทั้ง 2 กลุ่มมีปัญหาหนี้ที่รุนแรงกว่ากลุ่มอื่น** **อย่างเห็นได้ชัด** ค่ากลาง (Median) ของรายได้ของกลุ่มครัวเรือนเปราะบางนั้นอยู่ที่ 3.0 หมื่นบาทต่อเดือนต่อครัวเรือนสูงกว่าค่ากลางของรายได้ครัวเรือนไทยปี 2021 ที่ 1.9 หมื่นบาทอยู่ถึง 58.3% อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนกลุ่มนี้มีความเปราะบางจากการเป็นหนี้ในระดับสูงมากเมื่อเทียบกับรายได้และทรัพย์สิน โดยเมื่อดูจากค่ากลางของแต่ละกลุ่มในส่วนของหนี้ต่อรายได้กลุ่ม 2 และ 3 จะมีค่าอยู่สูงถึง 4.7 และ 2.2 เท่าต่อรายได้ทั้งปีตามลำดับ สูงกว่าของกลุ่มอื่น ๆ อยู่มากกว่าเท่าตัว (ค่าเฉลี่ยสัดส่วนหนี้ต่อรายได้ของครัวเรือนไทยที่มีหนี้ ณ ปี 2021 อยู่ที่ 1.1 เท่า) เช่นเดียวกันกับสัดส่วนหนี้ต่อสินทรัพย์ที่สูงกว่ากลุ่มอื่นเป็นหลายเท่าตัวเช่นกัน นอกจากนี้ ในส่วนของภาระการชำระหนี้ (Debt service ratio หรือ DSR) ก็มีค่าที่สูงกว่ากลุ่มอื่นเช่นกัน ทั้งนี้ แม้ค่ากลาง DSR ของกลุ่ม 6 ที่ 21.6% จะใกล้เคียงกันกับของกลุ่ม 3 แต่ยังคงถือเป็นระดับที่บริหารจัดการได้ นอกจากนี้ สัดส่วนหนี้ต่อรายได้และสินทรัพย์ของกลุ่ม 6 กลับมีค่าต่ำกว่ากลุ่ม 2 และ 3 อยู่เป็นเท่าตัวจึงถือว่ากลุ่ม 6 ไม่ได้มีความเปราะบางสูงเทียบเท่า

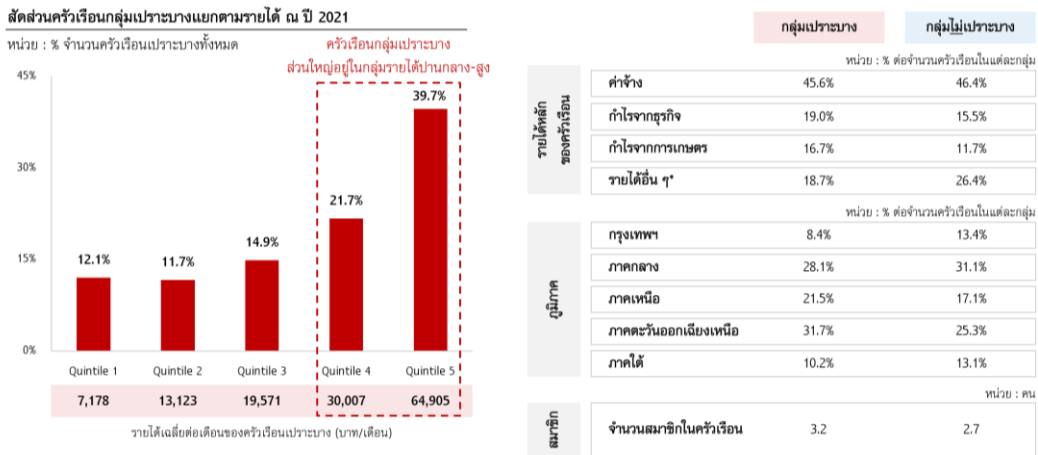
สำหรับครัวเรือนกลุ่มที่ 5 ซึ่งมีสัดส่วนราว 1 ใน 4 แม้จะไม่เข้าข่ายกลุ่มเปราะบางเนื่องจากไม่มีความเสี่ยงด้านภาระหนี้ แต่ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ เพราะนอกจากจะมีรายได้น้อยแล้ว ยังมีสัดส่วนการพึ่งพารายได้จากผู้อื่นที่ค่อนข้างสูง และยังมีแนวโน้มเผชิญข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยกว่าครึ่งหนึ่งของครัวเรือนกลุ่มนี้มีรายได้หลักที่ไม่ได้มาจากการทำงาน โดยจะพึ่งพารายได้จากเงินชดเชยการออกจากงาน เงินช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือเงินที่ได้รับจากบุคคลอื่นเป็นหลัก ส่วนหนึ่งมาจากการที่ 24.6% ของครัวเรือนกลุ่มนี้เป็นครัวเรือนผู้สูงอายุ⁵ ที่อาจจะมีความสามารถจำกัดในการหารายได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ครัวเรือนกลุ่มนี้ยังมีแนวโน้มที่จะมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดย 28.1% ของครัวเรือนที่ประสงค์จะกู้ยืมฉุกเฉินแต่กู้ไม่ได้หรือได้ไม่เต็มจำนวนที่ต้องการ ส่งผลให้การแก้ปัญหาสภาพคล่องในวิกฤตเศรษฐกิจมีแนวโน้มทำได้ยาก **สำหรับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ (1, 4 และ 6) จัดได้ว่าเป็นครัวเรือนที่มีสถานะทางการเงินปกติ** จากการที่มีรายได้ปานกลาง-สูง และระดับหนี้ที่อยู่ในระดับที่สามารถบริหารจัดการได้

⁵ สมาชิกครัวเรือนที่เป็นผู้หารายได้ มีอายุมากกว่า 55 ปี

ลักษณะของครัวเรือนเปราะบางไทย

ครัวเรือนกลุ่มเปราะบางของไทยมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างจากครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ ในด้านรายได้ กลุ่มครัวเรือนเปราะบางมีรายได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยครัวเรือนไทย โดยเมื่อแบ่งตามรายได้ 5 ระดับ (Quintile) อิงจากรายได้ของครัวเรือนไทยทั้งหมด พบว่า **ครัวเรือนเปราะบางส่วนใหญ่ถึง 61.4% อยู่ในกลุ่มรายได้ปานกลางถึงสูงที่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยที่ราว 3-6 หมื่นบาทต่อเดือน (รูปที่ 2) สำหรับที่มาของรายได้ ครัวเรือนกลุ่มเปราะบางจะมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีรายได้หลักมาจากการทำธุรกิจและการทำการเกษตรสูงกว่ากลุ่มครัวเรือนอื่น ๆ** ซึ่งมักมีความไม่แน่นอนของรายได้สูงกว่าเมื่อเทียบกับครัวเรือนที่มีรายได้หลักจากการเป็นมนุษย์เงินเดือนหรือข้าราชการ ถือเป็นความท้าทายเพิ่มเติมในการบริหารจัดการหนี้ ในเชิงแหล่งที่อยู่ ครัวเรือนเปราะบางมีสัดส่วนอยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงกว่า สำหรับลักษณะโครงสร้างครัวเรือน ครัวเรือนเปราะบางจะมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยที่ 3.2 คนมากกว่ากลุ่มไม่เปราะบางที่ค่าเฉลี่ยจะอยู่ที่ประมาณ 2.7 คนต่อครัวเรือน

รูปที่ 2 : สัดส่วนครัวเรือนกลุ่มเปราะบางแบ่งตามรายได้ และลักษณะของครัวเรือนปี 2021

หมายเหตุ : *รายได้อื่น ๆ ได้แก่ บำเหน็จ บำนาญ เงินชดเชย เงินทดแทนจากการออกจากงาน เงินช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลอื่น เงินช่วยเหลือตามมาตรการรัฐ รายรับจากการให้เช่า ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย เงินปันผล
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การเป็นกลุ่มเปราะบางมีโอกาสอย่างน้อย 30% ที่จะมิปัญหารายได้ไม่พอรายจ่ายมากกว่ากลุ่มอื่น EIC ทำการวิเคราะห์แนวโน้มปัญหาหนี้ครัวเรือนที่ไม่พอรายจ่ายซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการชีวิตคุณภาพชีวิตครัวเรือน ด้วยสมการ Regression จากข้อมูลครัวเรือนปี 2013-21 ใน 3 แบบจำลอง (รูปที่ 3) พบว่า การเป็นกลุ่มเปราะบางมีผลทำให้มีโอกาสที่จะมีปัญหาหนี้ครัวเรือนที่ไม่พอรายจ่ายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญไม่ต่ำกว่า 30% ในทุกแบบจำลอง ถือเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบสูงเมื่อเทียบกับตัวแปรทางเศรษฐกิจและลักษณะครัวเรือนที่สำคัญอื่น ๆ คาดว่าสาเหตุหลักมาจากการที่กลุ่มเปราะบางมีหนี้สูงเมื่อเทียบกับรายได้ รายจ่ายเพื่อการชำระหนี้จึงสูงตามไปด้วย และตัวแปรดังกล่าวยังอาจสะท้อนได้ถึงการศึกษาวินัยทางการเงินที่ส่งผลให้เกิดทั้งความเปราะบางและปัญหาหนี้ไม่พอใช้ได้อีกด้วย

สำหรับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญอย่าง รายได้ นั้นให้ผลอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน โดยการ**เพิ่มขึ้นของรายได้ 1% ส่งผลทำให้โอกาสในการเกิดปัญหาหนี้ไม่พอใช้ลดลง 0.16-0.18% โดยประมาณ** ทั้งนี้ หากพิจารณาปัจจัยด้านสภาพคล่องร่วมด้วยในแบบจำลองที่ 2 โดยการใส่ตัวแปร “กันชนทางการเงิน” (คำนวณจากสัดส่วนสินทรัพย์ทางการเงินต่อรายจ่ายครัวเรือน) จะพบว่า ตัวแปรนี้มีนัยสำคัญในการอธิบายแนวโน้มการเกิดปัญหาการใช้จ่ายเช่นกัน โดยการเพิ่มขึ้น

1% ของสัดส่วนดังกล่าวจะส่งผลให้ โอกาสเกิดปัญหาลดลง 0.025-0.026% กล่าวคือ **สภาพคล่องทางการเงินที่มากขึ้น เมื่อเทียบกับระดับรายจ่าย ส่งผลให้โอกาสการเกิดปัญหาเงินไม่พอใช้ลดลง**

สำหรับในแบบจำลองที่ 3 จะมีการพิจารณาตัวแปรเพิ่มเติมเพื่อประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายและค่าครองชีพ ได้แก่ สัดส่วนรายจ่ายไม่จำเป็น (Discretionary)⁶ และการอาศัยอยู่ในเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีสมมติฐานว่า รายจ่ายไม่จำเป็นอาจมีผลทำให้เกิดปัญหาการใช้จ่าย รวมถึงการอาศัยอยู่ในเมืองหรือกรุงเทพฯ ที่ค่าครองชีพสูงก็อาจมีผลบ้างเช่นกัน ซึ่งผลจาก Regression ในแบบจำลองที่ 3 ก็สอดคล้องตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญ โดยการเพิ่มขึ้น 1% ของสัดส่วนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นต่อรายจ่ายรวม ส่งผลให้โอกาสการเกิดปัญหาการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 0.15% ส่วนแหล่งที่อยู่มีผลอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน โดยการอาศัยอยู่ในเขตเมือง และกรุงเทพฯ จะมีผลต่อการเกิดปัญหาเพิ่มขึ้นที่ 1.15% และ 4.43% ตามลำดับ

สำหรับปัจจัยทางลักษณะครัวเรือนนั้น ส่งผลต่อการมีปัญหาการใช้จ่ายในระดับที่แตกต่างกันออกไป โดยกลุ่มที่ส่งผลให้แนวโน้มการมีปัญหาลดลง ได้แก่ การมีแหล่งรายได้ของครัวเรือนที่พ้นพวงจากรายได้ที่ไม่ได้มีค่าน่าทำงานเป็นมนุษย์เงินเดือนในครัวเรือนหรือมีค่าน่าทำงานในภาคเกษตร และการที่มีสัดส่วนการพึ่งพาในครัวเรือน (Dependency ratio) ที่สูง คือ มีจำนวนคนที่ไม่ได้ทำงาน (เช่น เด็ก คนชรา) สูงเมื่อเทียบกับจำนวนคนทำงานในครัวเรือนเดียวกัน โดยทั้ง 3 ปัจจัยล้วนแล้วแต่มีนัยสำคัญในการอธิบายโอกาสการเกิดปัญหาด้านการใช้จ่ายทั้งสิ้น

รูปที่ 3 : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแนวโน้มการเกิดปัญหารายได้ไม่พอใช้จ่าย

Y-variable = รายได้ไม่พอรายจ่าย (1=มีปัญหา, 0=ไม่มีปัญหา)		แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	การเป็นกลุ่มเปราะบาง (1=เป็นกลุ่มเปราะบาง, 0=ไม่เป็น)	0.342***	0.3444**	0.3459***
	รายได้ครัวเรือน (in log)	-0.1778***	-0.1645***	-0.1727***
	สินทรัพย์ทางการเงินต่อรายจ่าย หรือกันชนทางการเงิน (in log)	-	-0.025***	-0.0257***
	สัดส่วนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นต่อรายจ่ายทั้งหมด (%)	-	-	0.1529***
ปัจจัยด้านลักษณะการทำงาน	สัดส่วนลูกจ้างที่มีรายได้ประจำต่อจำนวนคนทำงานทั้งหมดในครัวเรือน (%)	-0.0637***	-0.0776***	-0.0823***
	สัดส่วนคนทำงานในภาคเกษตรต่อจำนวนคนทำงานทั้งหมดในครัวเรือน (%)	0.1348***	0.134***	0.1432***
	Dependency ratio หรือจำนวนคนที่ไม่ได้ทำงาน ต่อจำนวนคนที่ทำงานในครัวเรือน (%)	0.0323***	0.031***	0.0348***
ปัจจัยด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ	การอยู่ในเขตเมือง (1=อยู่, 0=ไม่อยู่)	-	-	0.0115***
	การอยู่ในกรุงเทพมหานคร (1=อยู่, 0=ไม่อยู่)	-	-	0.0443***
	Time Fixed Effect	Yes	Yes	Yes
จำนวนตัวอย่าง		215,284	213,180	213,180
Adjusted R-squared		0.144	0.146	0.147

หมายเหตุ: 1/ ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นบวก หมายถึง ตัวแปรจะส่งผลให้มีแนวโน้มมีปัญหารายได้ไม่พอใช้เพิ่มขึ้น ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นลบ หมายถึง ตัวแปรจะส่งผลให้มีแนวโน้มมีปัญหารายได้ไม่พอใช้ลดลง

2/ *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติที่ 90%, 95% และ 99% ตามลำดับ

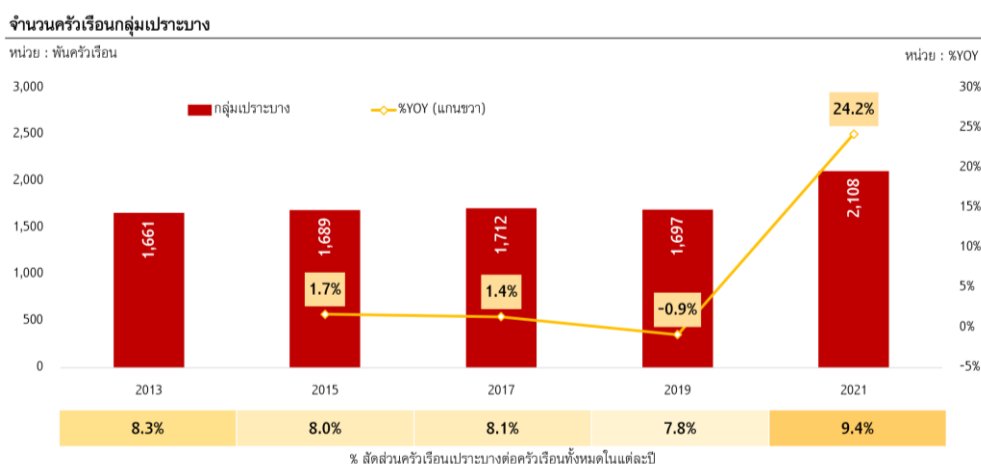
ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

⁶ ประกอบไปด้วย รายจ่ายสินค้าฟุ่มเฟือย เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ บริการท่องเที่ยว สันทนาการ ค่าใช้จ่ายด้านการบริจาค ค่าสลากกินแบ่งรัฐบาล ฯลฯ

ความเปราะบางภาคครัวเรือนไทยในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา

“ครัวเรือนเปราะบาง” ของไทยมีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดหลังวิกฤต COVID-19 ครัวเรือนเปราะบางจากการแบ่งแยกด้วย Machine learning มีแนวโน้มทรงตัวทั้งในแง่ของจำนวนและสัดส่วนต่อจำนวนรวมในช่วงปี 2013-19 อย่างไรก็ดี ในปี 2021 หลังจากเกิดวิกฤตโควิด จำนวนครัวเรือนเปราะบางเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 2.1 ล้านครัวเรือน จาก 1.7 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นสูงถึง 24.2% จากปี 2019 ทำให้สัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็น 9.4% จาก 7.8% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในปี 2019 (รูปที่ 4)

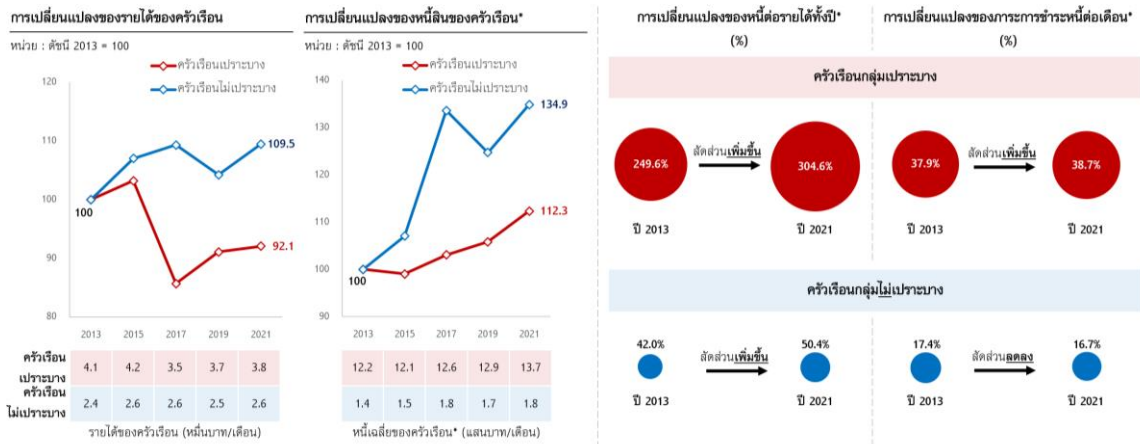
รูปที่ 4 : แนวโน้มจำนวนครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากจำนวนที่เพิ่มขึ้นแล้ว กลุ่มเปราะบางยังมีแนวโน้มรายได้ที่ลดลง สวนทางกับรายได้ของกลุ่มไม่เปราะบางที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยรายได้ในปี 2021 ลดลงที่ -7.9% เมื่อเทียบกับระดับรายได้ ณ ปี 2013 ขณะที่รายได้ของกลุ่มไม่เปราะบางเพิ่มขึ้น 9.5% ในช่วงเดียวกัน นั้นส่งผลทำให้สัดส่วนหนี้ต่อรายได้ของกลุ่มเปราะบางเพิ่มสูงขึ้นในอัตราที่มากกว่าสัดส่วนของกลุ่มไม่เปราะบางในช่วงเวลาดังกล่าว จากเดิมที่อยู่ในระดับที่สูงมากอยู่แล้ว แม้ว่ามูลค่าหนี้ของกลุ่มเปราะบางจะเพิ่มขึ้นไม่มากเท่าก็ตาม (รูปที่ 5) ทั้งนี้ การที่หนี้ของกลุ่มเปราะบางเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่า คาดว่ามีสาเหตุมาจากหนี้เดิมที่สูงมากของกลุ่มเปราะบางส่งผลทำให้การขอสินเชื่อใหม่ทำได้ยากขึ้น โดยเฉพาะสินเชื่อในระบบ ต่างจากกลุ่มไม่เปราะบางที่ยังมีหนี้ไม่มาก สามารถกู้ยืมเพิ่มเติมได้ง่ายกว่าและมากกว่า นอกจากนี้ รายได้ที่ลดลงยังส่งผลทำให้ภาระการชำระหนี้ต่อเดือนของกลุ่มเปราะบางเพิ่มสูงขึ้นในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา ขณะที่ของกลุ่มไม่เปราะบางกลับลดลงเล็กน้อย

รูปที่ 5 : รายได้และหนี้ของครัวเรือนกลุ่มเปราะบางและไม่เปราะบาง

หมายเหตุ : *เฉพาะครัวเรือนที่มีหนี้

ที่มา : การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

แนวโน้มในระยะข้างหน้า

ปัญหาความเปราะบางใช้เวลานานในการแก้ไข ครัวเรือนเปราะบางมีปัญหากจากการมีหนี้สูงเมื่อเทียบกับรายได้หรือสินทรัพย์ ทำให้การปลดหนี้เพื่อหลุดพ้นจากความเปราะบางทำได้ยากในเวลาอันสั้น ต้องอาศัยการมีรายได้ที่ต่อเนื่องควบคู่ไปกับความมีวินัยในการชำระหนี้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีแนวโน้มจะใช้เวลานาน **EIC ประเมินว่าการหลุดพ้นความเปราะบางครัวเรือนอาจต้องใช้เวลาโดยเฉลี่ยถึงราว 13 ปี** ภายใต้สมมติฐานว่าครัวเรือนจะคงความสามารถในการชำระหนี้เท่าเดิมกับในปัจจุบันและต่อเนื่องไปในระยะข้างหน้า เพื่อที่จะลดหนี้ลงมาในจุดที่บริหารจัดการได้⁷

อย่างไรก็ตาม **สิ่งที่น่ากังวลสำหรับสถานการณ์ความเปราะบางทางการเงินของครัวเรือนไทยในภาพรวม คือ ไม่ใช่ทุกครัวเรือนเปราะบางจะสามารถแก้ไขปัญหาได้โดยง่าย** เพราะยังมีหลายข้อจำกัดที่สำคัญ ได้แก่ (1) การไม่มีเงินเหลือเก็บ ซึ่งเป็นปัญหาของครัวเรือนสัดส่วนถึงประมาณ 61.2% ของกลุ่มเปราะบาง คนกลุ่มนี้จะไม่มียอดเงินเหลือไปใช้หนี้เดิมหรืออาจต้องก่อหนี้ก้อนใหม่มาเพื่อใช้หนี้เก่า เสี่ยงก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มเติม ซึ่งสุดท้ายอาจนำไปสู่ปัญหาหนี้เสีย (2) การเป็นครัวเรือนสูงอายุ ครัวเรือนเปราะบางประมาณ 15.1% มีคนทำงานในครัวเรือนใกล้เคียงเกษียณ ทำให้ระยะเวลาในการหารายได้มาเพื่อลดความเปราะบางมีจำกัด อาจต้องทำงานจนเลยวัยเกษียณ เพื่อให้สถานะทางการเงินกลับสู่ภาวะปกติ และ (3) การมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ถือเป็นอีกความท้าทายสำหรับหลายครัวเรือน ซึ่งทำให้บางส่วนอาจต้องหันไปพึ่งพาหนี้นอกระบบซึ่งมักมีดอกเบี้ยสูงที่ทำให้ภาระการชำระหนี้สูงตามไปด้วย เป็นสาเหตุสำคัญหนึ่งของความเปราะบางในหลายครัวเรือน

ปัญหาค่าครองชีพและดอกเบี้ยขาขึ้นในปัจจุบันมีแนวโน้มทำให้การแก้ไขปัญหาความเปราะบางยากขึ้นและกินเวลานานขึ้น การเร่งตัวของค่าครองชีพจากปัญหาเงินเฟ้อทั่วโลก และแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยขาขึ้นเพื่อสกัด

⁷ คำนวณโดยกำหนดให้ครัวเรือนเปราะบางที่เป็นค่ากลาง (median) เป็นครัวเรือนตัวอย่าง ซึ่งมีอัตราการชำระหนี้ที่ประมาณ 1 ใน 3 ของรายจ่ายต่อเดือน ให้ครัวเรือนตัวอย่างนี้ชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง ณ อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย 5% ต่อปี แบบลดต้นลดดอก เพื่อลดสัดส่วนหนี้ต่อรายได้จากที่ 2.7 เท่าต่อรายได้ ลงมาเหลือที่ไม่เกินราว 90% ต่อรายได้ (เป็นค่าสัดส่วนที่จะสามารถเปลี่ยนครัวเรือนเปราะบางให้มาเป็นกลุ่มไม่เปราะบางได้)

เงินเพื่อ ล้วนแล้วแต่ส่งผลโดยตรงต่อปัญหาความเปราะบางทางการเงินของภาคครัวเรือน โดยจะส่งมีกลไกการส่งผล ใน 3 ด้านประกอบด้วย (1) **รายจ่ายที่เพิ่มขึ้นทำให้เงินเหลือไปใช้นี้น้อยลง** EIC ทำการวิเคราะห์ด้วยสมมติฐาน ประเมินการเศรษฐกิจล่าสุดพบว่า สถานการณ์ค่าครองชีพในปัจจุบันส่งผลทำให้อัตราการออมของครัวเรือนไทยลดลง จาก 15.6% เป็น 10.0% โดยครัวเรือนที่รายได้ไม่พอรายจ่ายมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 7.1 เป็น 8.4 ล้านครัวเรือน ส่งผลทำให้ ในภาพรวมเงินส่วนเหลือไปใช้นี้นี้น้อยลง (2) **รายจ่ายที่เพิ่มขึ้นอาจทำให้บางครัวเรือนต้องกู้ยืมมามากขึ้น** ครัวเรือนที่รายได้ไม่พอรายจ่ายมีแนวโน้มจะทำการกู้ยืมมาเพื่อชดเชยส่วนที่ขาด ผลสำรวจผู้บริโภคของ EIC ในช่วง 8 - 22 กรกฎาคม 2022 พบว่า 23.7% ของผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกที่จะรับมือกับสถานการณ์ค่าครองชีพที่สูงขึ้น โดยการกู้ยืมเพื่อนำมาใช้จ่าย โดยรวม EIC ประเมินว่าหนี้ครัวเรือนในปี 2022 จะเพิ่มขึ้นประมาณ 3-4% จากปี 2021 โดยหนี้เพื่อนำมาใช้เป็นสภาพคล่องจะเป็นประเภทหนี้ที่เติบโตได้ดีกว่าค่าเฉลี่ย ทั้งนี้ จากการศึกษายังพบด้วยว่า ในสถานการณ์เงินเฟ้อเร่งตัวนี้ครัวเรือนที่มีสถานะปกติราว 1.6 แสนครัวเรือน จะมีหนี้สูงขึ้นมากจนกลายเป็นครัวเรือน เปราะบาง โดยครัวเรือนกลุ่มนี้มักเป็นครัวเรือนที่มีอัตราการออมต่ำและมีสภาพคล่องสำรองไม่มาก ประกอบกับ มีสัดส่วนการบริโภคด้านพลังงานและอาหารเมื่อเทียบกับรายได้ สูงกว่าค่าเฉลี่ย (3) **ดอกเบี้ยที่สูงขึ้นทำให้ภาระการชำระหนี้สูงขึ้น** หรือการลดยอดหนี้ที่จะชำระจากการที่ต้องจ่ายส่วนของดอกเบี้ยสูงขึ้น ทำให้มีส่วนที่ไปลดต้นน้อยลง ภายใต้มูลค่าการผ่อนชำระเท่าเดิม โดย EIC คาดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยจะทยอยปรับเพิ่มขึ้นอีกจากปัจจุบัน ที่ 1.0% ไปเป็น 2.0% ในช่วงปี 2023

ข้อสรุปและนัย

การศึกษานี้พบว่าครัวเรือนไทยที่เปราะบางจากปัญหานี้ปัจจุบันมีสัดส่วนอยู่ที่ 9.4% จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด แม้อาจเป็นตัวเลขที่ไม่สูงมากนัก แต่หากนับเฉพาะครัวเรือนไทยที่มีหนี้ (51.5% ของครัวเรือนทั้งหมด) จะได้ว่า **เกือบราว 1 ใน 5 ของครัวเรือนที่มีหนี้เป็นครัวเรือนเปราะบางจากปัญหานี้หนัก** และสัดส่วนดังกล่าวได้มีการ เพิ่มขึ้นสูงจากช่วงก่อนหน้า อีกทั้งยังอาจลดลงไม่ได้ง่ายในเวลาอันสั้น มีหน้าซ้ำปัญหาค่าครองชีพและอัตราดอกเบี้ย ขาขึ้นก็มีแนวโน้มซ้ำเติมความเปราะบางอีกเพิ่มเติม **ข้อค้นพบดังกล่าวบ่งชี้ 4 นัยต่อเศรษฐกิจที่สำคัญดังต่อไปนี้**

(1) **ความเสี่ยงต่อปัญหานี้เสียจากสินเชื่อผู้บริโภคยังมีความน่ากังวล** แม้ในปัจจุบันสัดส่วนหนี้เสีย (NPL) สำหรับหนี้เพื่อการบริโภคในระบบธนาคารพาณิชย์ยังไม่สูงมากนักส่วนหนึ่งจากการมีมาตรการช่วยเหลือจาก สถาบันการเงิน แต่ถึงขั้นถึง 1 ใน 5 ยังมีความเปราะบาง การลดระดับความช่วยเหลือและการปรับขึ้นอัตรา ดอกเบี้ยในระยะข้างหน้ามีโอกาสส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มนี้ จึงควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป เหมาะสมสอดคล้อง กับความพร้อมของลูกหนี้ที่ยังค่อนข้างเปราะบางและต้องการเวลาในการปรับตัว

(2) **ความท้าทายในการแก้ไขปัญหาคือข้อจำกัดของครัวเรือน ได้แก่ การขาดสภาพคล่อง ความเปราะบาง ในครัวเรือนสูงอายุ และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ต้องการความช่วยเหลือพิเศษหลายด้าน** ไม่ว่าจะเป็น มาตรการส่งเสริมสภาพคล่องดอกเบี้ยต่ำระยะยาว การปรับโครงสร้างหนี้ให้เหมาะสมกับความสามารถในการ ชำระ การส่งเสริมการมีงานทำและสวัสดิการสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังต้องการรายได้ นอกจากนี้ การใช้ข้อมูล ทางเลือก (alternative data) เช่น อุตสาหกรรมออนไลน์ การใช้โทรศัพท์ การชำระค่าสาธารณูปโภค ฯลฯ ควบคู่ไปกับ เทคโนโลยีในการประเมินอนุมัติสินเชื่อ แทนข้อมูลทางการเงินแบบดั้งเดิมอย่างสลิปเงินเดือน Statement บัญชีธนาคาร ก็จะมีส่วนช่วยให้กลุ่มเปราะบางที่จำนวนไม่น้อยไม่ได้มีรายได้ประจำสามารถเข้าถึงการกู้ยืม ในระบบได้มากขึ้น ลดปัญหาการขาดแหล่งเงินทุนในยามฉุกเฉิน และปัญหานี้นอกระบบที่ดอกเบี้ยสูงได้

(3) **การป้องกันไม่ให้เกิดไปเป็นครัวเรือนเปราะบางถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเมื่อกลายเป็นครัวเรือน เปราะบางจะใช้เวลานานมากในการแก้ไข และยังมีเสี่ยงที่จะเจอปัญหาอื่นเพิ่มเติม** ดังนั้น สำหรับปัญหานี้การ ป้องกันมีต้นทุนต่ำกว่าการแก้ไข โดยสามารถทำได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการสะสมเงินทุนสำรองเป็นสภาพคล่อง

ยามฉุกเฉินเพื่อป้องกันกรณีการขาดหายของรายได้หรือการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอย่างฉับพลัน โดยอาจทำควบคู่ไปกับการทำประกันชีวิต สุขภาพ หรือประกันภัย เพื่อป้องกันความเสียหายจากกรณีไม่คาดฝันที่อาจเกิดกับชีวิต สุขภาพ หรือทรัพย์สินที่จะสร้างรายจ่ายก้อนใหญ่ได้ในเวลาอันสั้น นอกจากนี้ อีกสิ่งสำคัญ คือ การมีวินัยทางการเงินโดยเฉพาะในด้านการก่อหนี้ที่ต้องทำอย่างเหมาะสมกับความสามารถในการชำระของตนเอง หลีกเลี่ยงการก่อหนี้เกินตัว โดยเฉพาะหนี้เพื่อการบริโภค หรือควรเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ที่มีอยู่ให้อยู่ในระดับที่บริหารจัดการได้ โดยหากยึดตามเกณฑ์ทางสถิติ ภาระหนี้ที่ต้องชำระในแต่ละเดือนนั้นไม่ควรเกิน 30% ของรายได้โดยเฉลี่ย

(4) นอกจากปัญหาความเปราะบางจากหนี้สูงแล้ว ครั้วเรือนไทยอีก 1 ใน 4 ยังประสบปัญหารายได้ต่ำที่แม้จะไม่ได้ถูกจัดเป็นกลุ่มเปราะบางจากการมีปัญหานี้ แต่ก็ถือว่าอ่อนไหวต่อปัจจัยกระทบทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัญหาค่าครองชีพ และเสี่ยงที่จะตกชั้นกลายเป็นกลุ่มเปราะบาง จึงเป็นกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือและการเพิ่มศักยภาพทางการเงินทั้งด้านการหารายได้และวินัยทางการเงินเช่นกัน

บทวิเคราะห์โดย... <https://www.scbeic.com/th/detail/product/household-debt-041122>

ผู้เขียนบทวิเคราะห์

Economic Intelligence Center (EIC)

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

Disclaimer: The information contained in this report has been obtained from sources believed to be reliable. However, neither we nor any of our respective affiliates, employees or representatives make any representation or warranty, express or implied, as to the accuracy or completeness of any of the information contained in this report, and we and our respective affiliates, employees or representatives expressly disclaim any and all liability relating to or resulting from the use of this report or such information by the recipient or other persons in whatever manner. Any opinions presented herein represent our subjective views and our current estimates and judgments based on various assumptions that may be subject to change without notice, and may not prove to be correct. This report is for the recipient's information only. It does not represent or constitute any advice, offer, recommendation, or solicitation by us and should not be relied upon as such. We, or any of our associates, may also have an interest in the companies mentioned herein.

“Economic and business intelligence for effective decision making”

ECONOMIC INTELLIGENCE CENTER

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์

เจาะลึก

สถานการณ์เศรษฐกิจ

เกาะติด

การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ

อัปเดต

ประเด็นร้อนที่ไม่ควรพลาด

Stay connected

Find us at

@scbeic |

www.scbeic.com